

*Kiellemi
pri kultura diverseco
kaj multilingvismo en Eŭropo?*

*Konsiloj
surbaze de kvarlanda partnera kunlaboro
en Grundtvig projekto*

*Kiel lerni
pri kultura diverseco
kaj multlingvismo en Eŭropo?*

*Konsiloj
surbaze de kvarlanda partnera kunlaboro
en Grundtvig-projekto*

2013-1-PL1-GRU06-38757

2013-2015

*Multlingva eldono
Pluaj informoj, detaloj, albumoj:*

<http://kulturdiverseco.esperanto-urbo.de>

<http://edukado.net/grundtvig/courses>

*Jak uczyć się o różnicach kulturowych
i wielojęzyczności w Europie?*

*Porady na podstawie współpracy partnerów z 4 krajów
w projekcie Grundtvig*

*

*Hoe kun je meer te weten komen over de culturele diversiteit
en veelstaaligheid in Europa?*

*Adviezen op basis van een samenwerkingsproject tussen partners uit vier
landen in het kader van Grundtvig-project*

*

*Wie lernt man über die kulturelle Verschiedenheit und Mehrsprachigkeit in
Europa? Ratschläge auf der Basis des Grundtvig-Vieländerprojektes*

*

2013-1-PL1-GRU06-38757 (2013-2015)

*Wydanie wielojęzyczne
Dalsze informacje, szczegóły, albumy:*

*

*Meertalige uitgave
Ga voor meer informatie, details en albums naar:*

*

*Többnyelvű kiadvány
További információ, részletek, albumok:*

*

<http://kulturdiverseco.esperanto-urbo.de>

<http://edukado.net/grundtvig/courses>

Nia devizo:

„Ekkonu la kanton de l'popolo kaj vi ekkonas la popolon kaj ĝian landon.

Ne la registaraj sferoj de ia lando, ne ĝia politiko montras la veran vivon de popolo kaj ĝian karakteron, sed – la popolo mem.

La registroj venas unu post la alia, venas kun ili kelkfoje artefaritaj planoj kaj duonmortaj projektoj, kiel ventegoj kaj uraganoj super la tero. Sed kiel la naturo eltenas ĉion, same okazas kun la popolo en ĝia malfeksebla profundo.

Ĉerpu do el la fonto kaj ne el la artefarita puto, antaŭ ol jugi pri popolo!”

(*S. Grenkamp: Pola folkloro kaj popolkanto. Kun antaŭparolo de Prof. Z. L. Zaleski. UEA, Genève, 1934*)

Nasze motto:

„Poznaj pieśń ludową, a poznasz naród i jego kraj.
Nie rządowe sprawy kraju, nie jego polityka pokazują prawdziwe życie narodu i jego charakter, lecz – naród sam.

Rządy zmieniają się, a z nimi sztuczne plany, martwe projekty jak wiatry i huragany na ziemi. Tak jak natura wytrzymuje wszystko, tak samo naród jest nieugięty.

Czerp z tego źródła, a nie ze sztucznej studni, zanim osądzisz naród.”

(S. Grenkamp: *Polski folklor i pieśń ludowa z przedmową prof. Z.L. Zaleskiego. UEA, Genewa 1934*)

*

Ons devies:

"Leer het lied van het volk en je leert het volk en zijn land kennen. Het echte leven en de ware aard van een volk ervaar je niet in overheidskringen en via de politiek van een land. Daarvoor moet je bij het volk zelf zijn.

Regeringen komen en gaan. Zij verzinnen soms plannen en nauwelijks levensvatbare projecten die als stormen en orkanen over de aarde razen. Maar net als de natuur, die alles kan doorstaan, beschikt het volk over een stevig fundament.

Put daarom uit de bron en niet uit een kunstmatige put, voordat je je een mening vormt over een volk!"

(S. Grenkamp: *'Pola folkloro kaj popolkanto' (Poolse folklore en volksliederen). Met een voorwoord van Prof. Z.L. Zaleski. UEA, Genève, 1934*)

Unsere Devise:

„Erkenne das Lied des Volkes und Du wirst das Volk und sein Land erkennen.

Nicht die Regierungssphären eines Landes, nicht seine Politik zeigen das wahre Leben eines Volkes und seinen Charakter, sondern das Volk selbst.

Die Regierungen kommen eine nach der anderen, es kommen mit ihnen manchmal künstliche Pläne und halbtote Projekte, wie Stürme und Unwetter auf der Erde. Aber wie die Natur alles aushält, so geschieht es gleichfalls mit dem Volk in seiner unbeugsamen Tiefe.

Schöpfen Sie also aus der Quelle und nicht aus dem künstlichen Brunnen, bevor man über das Volk urteilt!”

(*S. Grenkam: Polnische Folklore und Volkslied. Mit einem Vorwort von Prof. Z. L. Zaleski. UEA, Genf, 1934*)

*

Mottónk:

Ismerd meg egy nép énekeit és megismered magát a népet és az országát!

Egy nép igazi életét és karakterét nem a kormányzati körei, nem a politikája mutatja, hanem a nép maga.

Kormányok jönnek, egyik a másik után, mint a föld felett a szelek és viharok, s velük gyakran mondvasinált tervezetek és félhalott projektek. De ahogy a természet is kibír minden, ugyanúgy a népek is a szilárd mélységeikben.

Meríts hát csak a forrásból és ne a mesterséges kútból, mielőtt megítélsz egy népet!

(*S. Grenkam: Lengyel néprajz és népdalok. Prof. Z. L. Zaleski előszavával. UEA, Genf, 1934*)

Laŭ hungara proverbo: *kiom da lingvoj vi konas – tiom da homo vi valoras*. Tio signifas, ke ekkonante aliajn popolojn per lernado de ilia gepatra lingvo oni povas kompreni pli bone iliajn historion, kulturon, tradicion kaj pensmanieron. Same ni opinias pri alia baza perilo de sentoj kaj pensoj – pri la popolkantoj, kies radikoj estas profunde en la vivo de popoloj.

Gepatra lingvo kaj diversaj formoj de popolarto estas esprimiloj de nacia identeco, ligiloj inter pasinto, nuntempo kaj estonto. Lernado de alia lingvo, ekkono de ties lando, kunagado en kulturaj eventoj de la cellingva lando estas vojoj al interkomprenebleco inter popoloj.

La celo de la Grundtvig-projekto estis ĝuste tio: lerni pri ankoraŭ vivantaj kulturaj heredaĵoj, spertiĝi pri tradicioj kaj popolarto, prezenti kiel ni mem realigis tiun lernadon kaj konsili, kiel aliaj, ĉefe junaj homoj povas spertiĝi, esti engaĝitaj en tiu kampo.

La forigadon de baroj inter popoloj multe helpas vizito al aliaj landoj, ekkono de urboj, regionoj, kaj lernado surloke pri tio, kiel aliaj vivas, agadas, opinias, kiun historion ili havas, kiujn tradiciojn ili flegas. Ni havis bonan, komunan ilon por tiu lernado: la neŭtralan internacian lingvon Esperanto.

La Grundtvig-projekto inter kvar eŭropaj landoj kun malsamaj lingva fono, historio, popolarto kaj kutimaro ebligis tiujn studcelajn vizitojn, spertiĝon kaj aktivan partoprenon en kulturagadoj, engaĝante ankaŭ la junularon.

Per tiu resuma broŝuro ni ŝatus montri ekzemplojn, kaj samtempe doni konsilojn, kiel lerni pri multkultureco kaj multlingvismo en Eŭropo.

Według węgierskiego przysłownia: ile języków znasz, tym bardziej jesteś człowiekiem. To znaczy, że najlepiej poznaje się inne narody ucząc się ich języka i przez ten język lepiej można rozumieć ich historię, kulturę, tradycję i sposób myślenia. Tak samo myślimy o innym pośredniku między uczuciami i myślami - o pieśniach ludowych, których korzenie tkwią głęboko w życiu narodów.

Ojczysty język i rozmaite formy sztuki ludowej są wyrazami narodowej tożsamości, łącznikami między przeszłością, teraźniejszością i przyszłością. Nauka innego języka, działanie w innych kulturalnych wydarzeniach, to droga do porozumienia między narodami.

Celem projektu Grundtviga było właśnie to: uczyć się o jeszcze żyjących dziedzictwach kultury, poznawać tradycję i sztukę ludową pokazać jak sami zdobyliśmy doświadczenie i radzić innym, głównie młodym ludziom jak doświadczać i angażować się na tym polu.

W usuwaniu barier między narodami bardzo pomaga wizyta w innych krajach, poznanie miast, regionów i uczenie się na miejscu jak inni żyją, działają, sądzą, jaką mają historię i jakie tradycje pielęgnują. Mamy dobre wspólne narzędzie do tego - neutralny międzynarodowy język Esperanto.

Projekt Grundtviga realizowany między czterema europejskimi krajami o innym języku, historii, sztuce ludowej i obyczajach, umożliwił takie wizyty i zdobycie doświadczeń poprzez aktywne uczestnictwo w akcjach kulturoznawczych mobilizujących także młodzież.

Tą broszurą chcemy pokazać przykłady i przekazać porady: jak uczyć się o wielokulturowości i wielojęzyczności w Europie.

Een Hongaars spreekwoord luidt: *je bent zoveel mens als het aantal talen dat je spreekt*. Daarmee wordt bedoeld dat je meer inzicht krijgt in de geschiedenis, cultuur, tradities en de manier van denken van volken, wanneer je kennis met ze maakt door hun taal te leren. Een soortgelijke rol zien wij weggelegd voor een ander basismiddel waarmee volken hun gevoelens en gedachten uiten: de volksmuziek. Volksliederen zijn namelijk diep geworteld in het leven van volken.

De moedertaal en diverse vormen van volkskunst geven uitdrukking aan nationale identiteit en vormen verbindingen tussen het verleden, het heden en de toekomst. Het leren van een andere taal, het kennismaken met het land waar die taal wordt gesproken en het meedoen aan culturele activiteiten van dat land, zijn manieren om meer begrip tussen volken te ontwikkelen.

En dat was precies het doel van het Grundtvig-project: kennis opdoen over culturele erfenissen die nog steeds voortleven, het ervaren van tradities en volkskunst, laten zien hoe wij zelf op dit gebied kennis hebben opgedaan en adviseren over hoe anderen, met name jongeren, dit proces kunnen ervaren en op dit gebied actief kunnen worden.

Er zijn tal van activiteiten die veel kunnen bijdragen aan het wegnemen van barrières tussen volken: andere landen bezoeken, hun steden en regio's leren kennen, ter plaatse kennis opdoen over hoe anderen leven en werken, over hun manier van denken, hun geschiedenis en over de tradities die zij in ere houden. Voor dit leerproces beschikten we over een goed, gemeenschappelijk instrument: de neutrale, internationale taal Esperanto.

Bij het Grundtvig-project waren vier Europese landen betrokken met elk hun eigen taalachtergrond, geschiedenis, volkskunst en gewoonten. De projectdeelnemers legden studiebezoeken af, deden ervaringen op, waren actief betrokken bij culturele activiteiten, en lieten ook jongeren meedoen. In deze overzichtsbrochure laten wij voorbeelden zien en geven wij ook adviezen over hoe je kennis kunt opdoen over de culturele diversiteit en meertaligheid in Europa.

Das ungarische Sprichwort: wieviel Sprachen du kennst – soviel bedeutest du als Mensch. Das bedeutet, dass durch das Kennenlernen anderer Völker durch das Erlernen ihrer Sprachen, ihrer Muttersprache man ihre Geschichte, Kultur, Tradition, Denkweise besser verstehen kann. Gleichfalls denken wir über ein anderes Basismittel von Gefühlen und Gedanken nach – über die Volkslieder, dessen Wurzeln tief im Leben der Völker verankert sind.

Muttersprache und verschiedene Formen von Volkskunst sind Ausdrucksmittel von nationaler Identität, Verbindungsmitte zwischen Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft. Das Lernen von anderen Sprachen, Erkennen des Landes, Zusammenarbeit bei kulturellen Ereignissen des Zielsprachenlandes sind Wege zur Verständigung unter den Völkern.

Das Ziel des Grundtvig-Projektes war gerade das: zu lernen über noch vorhandenes Kulturerbe, über Traditionen und Volkskunst zu erfahren, zu präsentieren, wie wir selbst dieses Lernen realisieren und zu beraten, wie andere, hauptsächlich junge Leute Erfahrungen sammeln können, auf diesem Feld engagiert zu sein.

Das Entfernen von Barrieren zwischen den Völkern hilft viel, andere Länder zu besuchen, Städte, Regionen kennenzulernen und „vor Ort“ darüber zu lernen, wie andere leben, handeln, Meinungen haben, welche Geschichte sie haben, welche Traditionen sie pflegen. Wir hatten ein gutes gemeinsames Mittel für dieses Lernen: die gemeinsame neutrale internationale Sprache Esperanto.

Das Grundtvig-Projekt innerhalb der vier europäischen Länder mit einem unterschiedlichen sprachlichen Hintergrund, Geschichte, Volkskunst und Gebräuchen ermöglichte diese Studienreisen, Erfahrung und aktive Teilnahmen an Kulturaktionen, auch die Jugend einbeziehend.

Mit dieser Zusammenfassung als Broschüre möchten wir Beispiele aufzeigen und gleichzeitig Ratschläge erteilen, was man über Kulturvielfalt und Vielsprachigkeit in Europa lernen kann.

Egy magyar közmondás szerint "ahány nyelvet beszélsz - annyi ember vagy". Ez azt jelenti, hogy más népeket az anyanyelvükön keresztül megismerve jobban meg lehet érteni az egyes népek történelmét, kultúráját, hagyományait és gondolkodásmódját. Ugyanazt gondoljuk az érzelmek és gondolatok másik alapvető kifejezőiről, a népdalokról is, melyek a népek életében mélyen gyökereznek.

Az anyanyelv és a népdal a nemzeti azonosság különböző kifejezési formái, a kapcsolat a múlt, a jelen és a jövő között. Más nyelv megtanulása, az illető ország megismerése, a célország kulturális eseményiben való részvétel, minden egy-egy kis lépés a 5

A Grundtvig-projekt célja éppen ez volt: még élő kulturális örökségeket ismerni meg, tapasztalatot szerezni a hagyományokról és a népművészetről, bemutatni, hogyan tanultunk ezekről mi magunk, és mintát mutatni, hogyan tudnak mások is, főleg fiatalok, tapasztalatot szerezni.

A népek közötti korlátok lebontását nagyban segíti más országok meglátogatása, városok, régiók megismerése és tanulmányozása a helyszínen, hogy mások hogyan élnek, tevékenykednek, vélekednek, milyen a történelmük, milyen hagyományokat ápolnak. Ehhez a tanuláshoz volt egy kiváló közös eszközünk, a semleges, nemzetközi nyelv, az esperantó.

A Grundtvig-projekt lehetővé tette ezeket a tanulmányutakat a négy európai ország között, melyek különböző nyelvi háttérrel, történelemmel, népművészettel és szokásokkal rendelkeznek. Lehetőség nyílt tapasztalatszerzésre és kulturális tevékenységekben való aktív részvételre, bevonva a fiatalokat is.

Ezzel az összefoglaló füzettel példát szeretnénk mutatni, és egyúttal tanácsokat is adni, hogyan tanuljunk Európa multikulturalitásáról és soknyelvűségről.

Jen la listo de konkretaj farendaĵoj, fareblaĵoj por lerni pri lingva kaj kultura diversecoj. Ĉiuj rekomendoj venas el la propraj travivaĵoj de la projektpartneroj, membroj, amikaro de la kvar asocioj, kiuj estis organizantoj, gastigantoj en sia urbo kaj partoprenis tre riĉan kultur-historian vojaĝon en la partnerlandoj, lernante, akirante spertojn dank' al la dujara kunlaboro.

Ni esperas, ke nia modelo, niaj konsiloj estos inspiraj al aliaj asocioj kaj vekas la interesigaon pri lernado ĉu pri najbaraj, ĉu pri pli foraj landoj en Eŭropo.

Oto lista konkretnych koniecznych i możliwych działań by uczyć się językowej i kulturowej różnorodności. Wszystkie zalecenia wynikają z własnych przeżyć partnerów, członków i przyjaciół tych czterech stowarzyszeń, którzy byli organizatorami, gospodarzami w swoich miastach i uczestniczyli w bogatej historyczno- kulturowej podróży w krajach partnerów, ucząc się i zdobywając doświadczenie w czasie dwuletniej współpracy.

Mamy nadzieję, że nasz model i porady będą inspirujące dla innych stowarzyszeń i wzbudzą zainteresowanie nauką o sąsiednich, lub odległych krajach Europy.

Hier volgt een lijst van concrete activiteiten die je kunt ondernemen om kennis op te doen over diversiteit in taal en cultuur. Alle aanbevelingen zijn gebaseerd op eigen ervaringen van projectpartners, leden en vrienden van de vier verenigingen die in hun eigen steden optradens als organisatoren en gastgevers en die een zeer veelzijdige cultuurhistorische reis ondernamen naar de partnerlanden.

Tijdens deze twee jaar durende samenwerking hebben zij veel geleerd en veel ervaringen opgedaan.

Wij hopen dat ons model en onze adviezen andere verenigingen zullen inspireren en dat ook zij meer te weten willen komen over hun buurlanden of over verder weg gelegen landen in Europa.

Hier die Liste mit konkreten Aufgaben, über Machbares und über sprachliche und kulturelle Vielfalt zu sprechen.

Alle Erlebnisse stammen von den eigenen Erlebnissen der Projektpartner, Mitglieder, Freunde der vier Vereine, welche Organisatoren und Gastgeber in ihren Städten waren und die eine sehr reichhaltige kulturhistorische Reise in den Partnerländern unternommen hatten. Daraus lernten sie, erwarben Erfahrungen während der zweijährigen Zusammenarbeit.

Wir hoffen, dass unser Modell, unsere Ratschläge andere Vereine inspirieren werden, das Interesse am Lernen über Nachbarn oder über ferne Länder in Europa wecken wird.

Íme a konkrét tevékenységek listája arról, miket lehet és érdemes tenni a nyelvi és kulturális különbözőség megismerése érdekében. minden javaslat a projektpartnerek, a négy szervezet tagjainak és barátainak saját élményein alapul, akik hol szervezők voltak, vendéglátók a saját várusukban, hol résztvevők a nagyon gazdag kultúr-történeti utazásokon a partnerországokban, tanulva és tapasztalatot szerezve a kétéves együttműködésnek köszönhetően.

Reméljük, hogy a modellünk, tanácsaink ösztönzően hatnak más szervezetekre és felkeltik az érdeklődést mind a szomszédos, mind Európa távolabbi országairól való tanulás iránt.

- [Centro de Interkultura Edukado](#) (CIE, Nowy Sacz, Pollando) – kunordiganto
- ['Fondaĵo' edukado.net](#) (Den Haag, Nederland)
- [Germana Esperanto-Centro](#) - Filio de GEA por Klerigado kaj Kulturo (ICH/GEC, Herzberg am Harz - la Esperanto-urbo, Germania)
- [Kultura Esperanto-Asocio](#) (KEA, Budapest, Hungaria)

1. Legi, lerni lokajn, regionajn fabelojn, legendojn kaj rakontojn. Ilij origino, la popola saĝeco kaj boninstruoj el ili enradikiĝas en la pensmanieron, gravas por edukceloj

	Czytać, uczyć się lokalnych, regionalnych bajek, legend i opowiadań. Ich pochodzenie, to mądrość ludowa, dobre nauki wpływają na sposób myślenia i są ważne dla celów edukacyjnych.
	Lokale en regionale fabels, legendes en verhalen lezen en leren. Hun oorsprong, volkswijsheid en moraal zijn geworteld in de manier van denken van een volk en vormen belangrijk instructiemateriaal.
	Lesen, örtliche und regionale Märchen, Legenden und Erzählungen lernen. Ihr Ursprung, die Volksweisheit und die Lehren daraus haben sich als Gedankenwelt verwurzelt, das ist für Erziehungsziele wichtig.
	Helyi és regionális meséket, legendákat olvasni és tanulni. Eredetük, a népi bölcsesség és a jótanácsok a gondolkodásmódban gyökereznek, nevelési célból fontosak.

2. Iri al muzeoj por lerni pri regiona historio, ekkoni vivon en antaŭaj jarcentoj per konservitaj objektoj, lerni pri iamaj metioj, ktp.

	Iść do muzeów, aby uczyć się historii regionu, poznać życie w poprzednich wiekach, z zachowanych przedmiotów poznać dawniejsze rzemiosła itp.
	Museums bezoeken om via objecten die bewaard zijn gebleven, kennis op te doen over de streekgeschiedenis en het leven in vorige eeuwen, om oude ambachten te leren kennen, enz.
	In Museen gehen und etwas über die regionale Geschichte lernen, das Leben in den vorherigen Jahrhunderten durch erhaltene Objekte erfahren, über ehemalige Handwerksbranchen lernen, usw.
	Múzeumokat látogatni, a helyi történelemről tanulni, az előző évszázadokban éltek életét megismerni megőrzött tárgyak segítségével, régi szakmákat megismerni, stb.

3. Studi la historion de via urbo, lerni pri gravaj datoij, memorindaj eventoij, flegi monumentojn, ktp.

	Studiować historię swego miasta, uczyć się ważnych dat, ważnych wydarzeń, pielęgnować pomniki itp.
	De geschiedenis van je stad bestuderen, leren over belangrijke datums en memorabele gebeurtenissen, monumenten onderhouden, enz.
	Die Geschichte Ihrer Stadt studieren, wichtige Geschichtsdaten und erinnerungswürdige Ereignisse erlernen, Denkmale pflegen, usw.
	A városod történelmét megismerni, megtanulni fontos dátumokat, emlékezetes eseményeket, emlékműveket ápolni, stb.

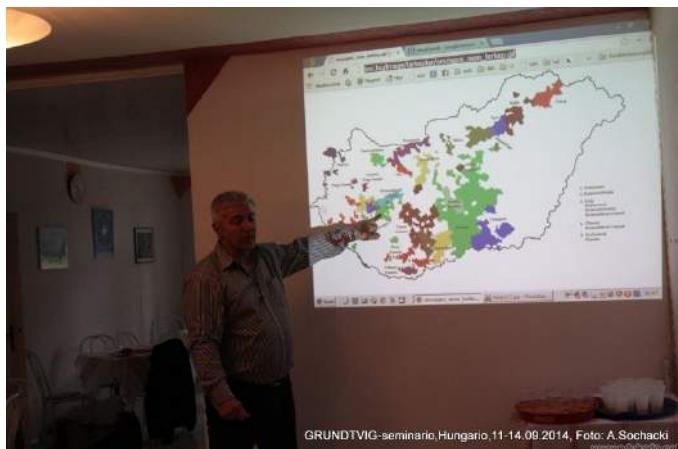
4. Esplori nomojn de stratoj, vojoj, placoj, ktp., kiuj memorigas pri loka historio, famaj homoj, kiuj vivis en aŭ devenis el via urbo, regiono

	Badać nazwy ulic, dróg, placów itp, które przypominają o miejscowości historii, o sławnych ludziach pochodzących z tego miasta, lub regionu.
	Namen van straten, wegen, pleinen enz. bestuderen die verwijzen naar de lokale geschiedenis en naar beroemdigheden die in jouw stad of streek hebben gewoond of er vandaan kwamen.
	Die Namen der Straßen, Wege, Plätze, usw. erforschen, über die örtliche Geschichte, über berühmte Menschen, welche in Ihrer Stadt lebten oder aus Ihrer Stadt und Region stammten.
	Helyi utcák, terek neveinek kutatása, melyek a helyi történelemre emlékeznek, híres emberek akik a városodban laktak, vagy onnan származtak.

5. Inviti fakulojn al klubkunvenoj, lernejaj lecionoj, aŭskulti iliajn prelegojn, partopreni en kursoj pri malnovaj metioj, ktp.

	Zaproś fachowców na spotkania klubowe, lekcje szkolne, wysłuchać ich prelekcji, uczestniczyć w kursach starego rzemiosła.
	Deskundigen uitnodigen tijdens clubbijeenkomsten of op scholen en luisteren naar hun lezingen, deelnemen aan cursussen over oude ambachten enz.
	Fachleute zu Klubabenden, Schullectionen einladen, ihre Vorträge anhören, an Kursen über alte Handwerkskunst teilnehmen, usw.
	Szakértők, szakemberek meghívása helyi klub-összejövetelekre, iskolai órákra, előadásainak hallgatása, részvétel régi szakmák tanfolyamain, stb.

6. Lerni manlaboradon (ekz. brodadon), mem pretigi dekoracion, donacojn, ktp. anstatau aĉeti ilin

	Uczyć się prać ręcznych, samemu wykonywać dekoracje, podarki itp zamiast kuować je.
	Handvaardigheid opdoen (bijvoorbeeld borduren), zelf versieringen en cadeautjes en dergelijke maken in plaats van ze te kopen.
	Handarbeiten lernen (z.B. Stickerei), selbst Dekorationen, Geschenke usw. anfertigen, anstatt diese zu kaufen.
	Kézimunkák (pl. hímzés) tanulása, magunk készítette díszítések, ajándékok készítése vásárlás helyett.

7. Aŭskulti kaj lerni tradiciajn kaj popolkantojn, ja ili multe esprimas pri la sentoj, pensoj de lokuloj kaj estas tre instruaj

	Słuchać i uczyć się tradycyjnych i ludowych pieśni, bo one wyrażają uczucia, myśli mieszkańców i są pouczające.
	Traditionele en volksliederen beluisteren en leren, want deze geven uitdrukking aan de gevoelens en gedachten van streekbewoners en zijn heel leerzaam.
	Zuhören und Traditions- und Volkslieder lernen, denn sie drücken die Gefühle, Gedanken der Ortsansässigen aus und sie sind lehrreich.
	Hagyományos és népdalok hallgatása és tanulása, mert ezek nagyban kifejezik a helyiek érzéseit, gondolatait és nagyon sokat lehet belőlük tanulni.

8. Spekti dancprezentadon de profesiaj ensembloj, dancistoj kaj lerni popoldancojn

	Oglądać tańce ludowych zespołów, tancerzy i uczyć się takich tańców.
	Kijken naar dansvoorstellingen van professionele groepen en dansers, en zelf volksdansen leren.
	Die Tanzpräsentationen von professionellen Ensembles und Tänzern ansehen und Volkstänze lernen.
	Profi táncegyüttesek előadásainak látogatása és néptáncok tanulása.

9. Spekti teatrajn prezentadojn pri loka historio, tradicioj kaj instigi la junularon, lernantojn por lerni kaj prezenti ilin

	Oglądać przedstawienia teatralne o lokalnej historii, tradycjach i zachęcać młodzież, uczniów do nauki i ich prezentacji.
	Kijken naar theatervoorstellingen over de lokale geschiedenis en tradities en jongeren en leerlingen stimuleren deze voorstellingen in te studeren en te presenteren.
	Theaterpräsentationen über die örtliche Geschichte, Traditionen ansehen und die Jugend und Schüler ermuntern, diese zu zu lernen und zu präsentieren.
	Helytörténeti színházi előadások megtekintése és bíztatni a fiatalokat, hogy tanulják meg és mutassák be ők is!

10. Partopreni en urbaj, lokaj popolfestoj, stratfestivaloj, procesio, laueble eĉ kunorganizi ilin kaj partoprenigi junulojn.

	Uczestniczyć w miejskich lokalnych świętach ludowych, festiwalach ulicznych, procesjach, w miarę możliwości współuczestniczyć w nich i inspirować młodzież.
	Deelnemen aan plaatselijke volksfeesten, straatfestivals en optochten en eventueel helpen bij de organisatie ervan en jongeren stimuleren om mee te doen. Lokale gebruiken volgen door mee toe doen aan culturele activiteiten rond seizoensfeesten en nationale en religieuze feestdagen.
	An städtischen, örtlichen Volksfesten, Straßenfestivals, Prozessionen teilnehmen, nach Möglichkeit diese sogar mitzuorganisieren und Jugendliche daran teilnehmen zu lassen.
	Részvétel helyi népi ünnepségeken, utcai felvonulásokon, körmeneteken, lehetőleg a szervezésbe is besegíteni, bevonta fiatalokat is.

11. Sekvi lokajn kutimojn, partoprenante kultureventojn okaze de jarsezonaj, naciaj aŭ religiaj festotagoj

	Uczestniczyć w lokalnych zwyczajach, brać udział w wydarzeniach kulturalnych sezonowych, narodowych, lub religijnych dniach świątecznych.
	Lokale gebruiken volgen door mee toe doen aan culturele activiteiten rond seizoensfeesten en nationale en religieuze feestdagen.
	Den örtlichen Gebräuchen folgen und an Kulturereignissen gemäß der Jahreszeit, nationalen und religiösen Festtagen teilnehmen.
	Helyi hagyományok követése, részvétel a szezonális kultúrális eseményeken, nemzeti és vallási ünnepeken.

12. Viziti la hejmon de alialandaj geamikoj por ekkoni la vivterenon, medion, ilian ĉiutagan vivon

	Odwiedzić dom przyjaciół z innego kraju, aby poznać ich warunki życia, środowisko i codzienne życie.
	Buitenlandse vrienden thuis bezoeken om hun leefomgeving en hun dagelijkse leven te leren kennen.
	Besuch der Wohnungen von ausländischen Freunden, um deren Lebenssphäre, ihre Umwelt und ihr Alltagsleben zu erfahren.
	Meglátogatni más országbeli barátok otthonát, megismerni az életüket, a minden napjai életük színterét.

13. Gustumi tipajn regionajn manĝajojn, specialaĵojn kaj demandi pri la konsistoj, lerni novajn receptojn

	Próbować typowe regionalne potrawy, specjalności lokalne, pytać o ich skład, uczyć się nowych przepisów.
	Kenmerkende gerechten en specialiteiten uit de streek proeven en vragen naar de ingrediënten en nieuwe recepten leren kennen.
	Typische regionale Speisen, Spezialitäten probieren und nach der Zusammensetzung fragen und neue Rezepte lernen.
	Tipikus helyi ételeket, különlegességeket megkóstolása, tájékozódás a készítésük módjairól, receptekről.

14. Ekkoni tradiciajn vestaĵojn, popolkostumojn, iliajn historion, uzadon, signifon, trajtojn, regulojn de portado. Instigi la junularon al porokaza surmeto de tradiciaj vestaĵoj

	Poznać tradycyjne ubrania, ludowe stroje, ich historię używanie, znaczenie, cechy, reguły noszenia. Zachęcić młodzież do ich okazjonalnego ubrania.
	Kennismaken met traditionele kleding en klederdrachten, hun geschiedenis, gebruik, betekenis, kenmerken en met de regels over hoe ze moeten worden gedragen. Jongeren stimuleren om bij speciale gelegenheden traditionele kleding te dragen.
	Traditionelle Kleidungen, Volkskostüme, ihre Geschichte, Gebrauch, Bedeutung, Eigenschaft, Regeln des Tragens erfahren lernen. Die Jugend ermuntern, bei bestimmten Anlässen traditionelle Kleidung zu tragen.
	Hagyományos ruhák, népviseletek megismerése, a történetük, használatuk, jelentésük megtanulása.

15. Organizi kaj viziti ekspoziciojn el artaĵoj de lokaj artistoj, el memfaritaj produktoj en kulturdomoj, lernejoj

	Organizować i odwiedzać wystawy sztuki lokalnych artystów w domach kultury i szkołach.
	Tentoonstellingen organiseren en bezoeken in cultuurhuizen en scholen waar kunstwerken van plaatselijke artiesten en eigengemaakte producten worden getoond.
	Ausstellungen mit Kunstgegenständen von örtlichen Künstlern mit selbst gefertigten Produkten in Kulturhäusern und Schulen organisieren und besuchen.
	A helyi művészek számára a saját kézi készítésű termékeikből kiállítások, vásárok szervezése a helyi művelődési házakban, iskolákban.

16. Konatiĝi kun loka arkitekturo, historiaj konstruaĵoj, loĝdomoj. La proverbo pravas: kiom da domoj – tiom da kutimoj.

	Zapoznać się z lokalną architekturą, historycznymi budowlami, domami mieszkalnymi. Przysłowie mówi: ile domów, tyle zwyczajów.
	Kennismaken met de plaatselijke architectuur, historische gebouwen en woningen. Het gezegde 'zoveel huizen, zoveel gebruiken' is zeker van toepassing!
	Sich mit örtlicher Architektur, geschichtlichen Gebäuden, Wohnhäusern befassen. Die Redewendung stimmt: So viele Häuser – so viele Gebräuche
	Ismerkedés helyi építészeti emlékekkel, történelmi épületekkel, lakóházzakkal. Mint a közmanodás tartja: ahány ház - annyi szokás...

17. Aŭskulti rakontojn, lerni de maljunuloj, logantoj de la regiono de longa tempo, ja ili estas la 'ponto' inter pasinto kaj estonto.

	Sluchać opowieści, uczyć się od starszych mieszkańców regionu – oni są „mostem” między przeszłością i przyszłością.
	Luisteren naar verhalen, leren van ouderen, van mensen die al lange tijd in de streek wonen. Zij vormen immers de verbinding tussen verleden en toekomst.
	Erzählungen anhören, von Älteren lernen, von langjährigen Einwohnern aus der Region, ja sie sind die 'Brücke' zwischen Vergangenheit und Zukunft.
	Idősek történeteinek meghallgatása, tanulni azoktól akik régóta ott laknak, hiszen ők hidat képeznek a múlt és a jövő között.

18. Membri ĝi ĉe kaj/aŭ flegi kontaktojn kun aliaj lokaj kluboj, asocioj, artistoj; partopreni en la agadoj por konservado de tradicioj, lokaj kutimoj

	Stać się członkiem, albo utrzymywać kontakty z innymi klubami, stowarzyszeniami, artystami, uczestniczyć w działaniach zachowujących tradycje, miejskie zwyczaje.
	Lid worden van en/of contacten onderhouden met plaatselijke clubs, verenigingen en artiesten. Deelnemen aan activiteiten die zijn gericht op de instandhouding van tradities en plaatselijke gewoonten.
	Mitglied werden bei (oder Kontakte pflegen) bei anderen örtlichen Klubs, Vereinen, Künstlern; Teilnehmen an den Aktionen für den Erhalt von Traditionen und örtlichen Gebräuchen.
	Aktívan bekapsolódni, belépni más helyi klubok, társaságok, művészek tevékenységébe, jó kapcsolatok kiépítésével ápolni a hagyományok megőrzését.

19. Atenti, konsideri kaj respekti la kutimojn, tradiciojn, arton kaj lingvon de lokaj minoritatoj, religiaj kaj etnaj grupoj, enmigrantoj, strebi je interkultura dialogo, kunagado

	Obserwować, rozwijać, szanować zwyczaje, tradycje, sztukę i język lokalnych mniejszości: religijnych i etnicznych grup, imigrantów, dążyć do międzykulturowego dialogu i współdziałania..
	Aandacht en respect tonen voor de gewoonten, tradities, kunst en talen van lokale minderheden, religieuze en etnische groepen en immigranten. Streven naar interculturele dialoog en samenwerking.
	Beachtung, Erwägung und Respekt von Gebräuchen, Traditionen, Kunst und Sprache von örtlichen Minderheiten, religiösen und ethnischen Gruppen, Einwanderern, Streben nach interkulturellem Dialog, Zusammenarbeit.
	A helyi kisebbségek szokásainak, hagyományainak, művészeti és nyelvének figyelése, támogatása és tisztelete, együttműködés a helyi vallási vagy etnikai csoportokkal, kultúrális párbeszédre törekedve.

20. Kolekti, konservi, interŝanĝi historiajn materialojn rilate al via loko kaj regiono, krei arkivon de ekz. bildkartoj, fotoj, mapoj, libroj kaj disponigi kolektaĵojn por studado, lerncelo

	Zbierać, zachowywać, wymieniać historyczne materiały z waszego miejsca i regionu, tworzyć archiwum np pocztówek fotografii, map, książek i udostępniać je do studiów i nauki.
	Verzamelen, conserveren en uitwisselen van historische materialen die betrekking hebben op je eigen stad en streek, een archief samenstellen van ansichtkaarten, foto's, kaarten en boeken, en verzamelingen voor studiedoeleinden beschikbaar stellen.
	Sammeln, Bewahren, Austausch von geschichtlichen Materialien bezüglich Ihres Ortes und der Region, ein Archiv schaffen, z.B. mit Ansichtskarten, Fotos, Landkarten, Büchern und Sammlungen für das Studium und für Lernziele zur Verfügung stellen.
	Helytörténeti anyagok gyűjtése, megővása, adatok cseréje, pl képeslapok, képek, térképek, könyvek, kutatáshoz, tanulmányokhoz hozzáférhetővé téve azokat.

21. Kontakti kaj kunlabori kun lokaj instancoj, urba administrado, urba konsilio, edukinstitucioj, lernejoj, reprezentantoj de kulturasocioj por komuna planado, interagado

	kontaktować się i współpracować z lokalnymi władzami, administracją, radą miasta, instytucjami naukowymi, szkołami, reprezentatami kultury, w celu wspólnego planowania i integracji.
	Contact opnemen en samenwerken met lokale instanties, gemeentelijke instanties, gemeenteraden, educatieve instellingen, scholen en vertegenwoordigers van culturele verenigingen voor het gezamenlijk plannen en uitvoeren van activiteiten.
	21. Örtliche Instanzen, Stadtverwaltung, Stadtrat, Bildungsinstitutionen, Schulen, Repräsentanten von Kulturvereinen für eine gemeinsame Planung und Interaktion kontaktieren und mit diesen zusammenzuarbeiten.
	Helyi hatóságokkal, városvezetéssel, oktatási intézményekkel, kultúrális szervezetekkel együttműködni.

*Ni kune pensu kaj agu:
la lingvoj, dialektoj, la ĝisnuna riĉa kultura bunteco en
Eŭropo estas nepre respektindaj,
studindaj kaj konservindaj.
Ni lernu pri tiu multlingvismo kaj multkultureco.*

Floru ĉiuj floroj!

Współmie myślmy i działajmy:
języki, dialekty, dotychczasowa bogata kultura
w Europie jest godna szacunku, studiów i zachowania.
Uczymy się o wielojęzyczności i wielokulturowości

Niech kwitną wszystkie kwiaty!

*Wij moeten samen nadenken en samen activiteiten
ondernemen:*

*de talen, dialecten en de rijke culturele verscheidenheid in
Europa moeten wij respecteren,
bestuderen en in stand houden.*

*Wij moeten kennis opdoen over die veertaligheid en culturele
verscheidenheid.*

Laat alle bloemen bloeien!

*Wir sollten zusammen denken und handeln:
die Sprachen, Dialekte, die bisherige reiche Kulturvielfalt
in Europa sind unbedingt zu respektieren,*

*studierens- und erhaltenswert.
Wir sollten über Vielsprachigkeit und Kulturreichweite lernen.*

Es sollen alle Blumen blühen!

Gondolkodjunk és cselekedjünk együtt:

a nyelvek, tájszólások és a mostani sokszínű európai kultúra tiszteletre méltók, tanulmányozandók és megőrzendők.

Tanuljunk a soknyelvűségről és multikulturalitásról!

Virágozzék minden virág!

